Sosiaali- ja terveysministeriö

Asia: HE 38/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallintovaliokunta 5.6.2025

Jussi Lind
erityisasiantuntija
5.6.2025

STM vastine hallintovaliokunnalle HE 38/2025 1(2)

- **Hyte-kertoimen** painoarvon nostamista kannatetaan laajasti ja sitä pidetään kannustavuutta lisäävänä ja hyvinvoinnin edistämistä tukevana. Samoin lausunnoissa kiinnitettiin laajasti huomiota indikaattoreiden kehittämisen ja tietopohjan parantamisen tarpeeseen, johon myös ministeriö voi yhtyä. Hyte-kertoimen lisäämiseen tarvittavan rahoituksen lähteen (asukasperusteisuus vs. tarveperusteisuus) osalta asiantuntijaorganisaatioiden näkemykset painottuvat asukasperusteisuudesta vähentämisen puolelle. Lausuntopalautteen pohjalta esiin nouseva Indikaattorien rajallisuus sekä tietopohjan liittyvät puutteet puoltavat esitettyä mallia, josta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia minkään alueen rahoitukseen.
- Suurin osa lausunnon antajista kannattaa **kahden vuoden keskiarvon käyttöä**, joko suoraan tai tietyin ehdoin, ennen kaikkea ennakoitavuuden lisäämiseksi. Yleisenä huolena lausunnoissa todettiin tietopohjan laatu ja yhdenmukaisuus, jotka vaihtelevat alueittain. Sosiaali- ja terveysministeriö voi yhtyä tähän huoleen. Myöhemmässä vaiheessa, tietotuotannon aikanaan vakiinnuttua ja laadun parannuttua, olisi sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan perusteltua tehdä uutta arviota sen osalta, onko kahden vuoden keskiarvon käyttäminen edelleen tarpeellista.

STM vastine hallintovaliokunnalle HE 38/2026 2(2)

- Suuri osa lausunnon antajista pitää **kertaluonteista leikkausta** ongelmallisena kannusteiden näkökulmasta. Toisaalta osa alueista, tyypillisesti järjestelmää rahoittavat negatiivisen siirtymätasauksen alueet, esittävät jyrkkää kritiikkiä koko siirtymätasausjärjestelmää kohtaan. Alueiden taloudellisesta eriytymisestä ei lukujen valossa ole epäselvyyttä, Helsingin tilanne poikkeaa selvästi muista alueista. Lausunnoissa heijastui vahvasti rahoitusmallin ja sen kannusteiden kokonaistarkastelun ja läpinäkyvyyden lisäämisen tarve mihin myös ministeriö voi yhtyä.
- **Muutoin** viittaamme lausuntoomme HaV 30.5.2025, eli kertaluonteisen säästön ei voi nähdä vaarantavan Helsingin lakisääteisiä palveluja, lakisääteinen päivitys laskennallisten kustannusten painotuksiin on perusteltu, kahden vuoden keskiarvon käyttäminen on perusteltua ja että rahoituksen tulisi mahdollisimman pitkälti perustua tutkitun tiedon pohjalta arvioituun palvelujen tarpeeseen, siten että siinä on sisällä kannuste-elementtejä. Menneisyyteen liittyvien siirtymätasausten sijasta huomion tulisikin jatkossa kohdistua mallin edelleen kehittämiseen, jotta siirtymätasauksista pidemmällä aikavälillä voitaisiin päästä kokonaan eroon.

Kiitos

Sosiaali- ja terveysministeriö